

**UCHWAŁA NR XXXVIII/183/21
RADY MIEJSKIEJ CHOJNOWA**

z dnia 25 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Chojnow na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2020.713 ze zm.), art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2020. poz. 821 ze zm.) Rada Miejska Chojnowa uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Chojnow na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chojnowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Chojnowa

Jan Skowroński

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Chojnow na lata 2021 – 2023

Wprowadzenie

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Chojnow na lata 2021-2023 został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.) stanowi kontynuację wybranych celów i zadań wskazanych do realizacji w programach na lata 2015-2017 i 2018-2020 i ma na celu stworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, przywrócenie zdolności do funkcjonowania, poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, która powinna optymalizować rozwój sfer emocjonalnych, intelektualnych i społecznych dzieci. Niestety może również zaburzać lub hamować biologiczne uwarunkowania tych sfer. Każda rodzina tworzy swój niepowtarzalny system opiekuńczo – wychowawczy oraz socjalizacyjny. Jest on oparty na hierarchii wartości, przyjętych norm społecznych i etycznych. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wsparcie rodzin, które nie potrafią rozwiązywać swoich problemów korzystając z własnych zasobów. Udzielając pomocy zarówno dziecku jak i całej rodzinie należy skupić się głównie na czynnikach dezintegrujących rodzinę. Najczęściej występującymi jest niski poziom intelektualny, kulturalny i moralny rodziców, niezaradność życiowa członków rodziny, niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, jak również alkoholizm jednego lub obojga rodziców, stosowanie przemocy fizycznej lub psychicznej. Aby skutecznie wspierać rodzinę, pomagać i chronić rodzinę należy doskonalić współpracę w środowisku lokalnym m.in. Policją, kuratorami, oświatą, służbą zdrowia, Kościołem czy też z sąsiadami. Wczesne wykrycie problemów i szybka reakcja instytucji pomocowych powinna skutkować poprawą funkcjonowania rodziny na każdej płaszczyźnie, co jest zgodne z celami

niniejszego Programu. Zadania w nim zawarte przyczynią się zarówno do wsparcia rodziny naturalnej, kiedy to pojawią się problemy oraz w sytuacjach czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz zminimalizowanie zachowań antyspołecznych. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

Diagnoza sytuacji rodzin objętych wsparciem przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie

Chojnowskie rodziny borykające się z trudnościami, mogą liczyć na wsparcie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie, który w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, udziela im różnych form wsparcia, umożliwiając przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna stanowi jeden z elementów systemu zabezpieczenia społecznego, jej głównym zadaniem jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomocą objęte są różne typy rodzin, a mianowicie rodziny z dziećmi - wielodzietne, niepełne, osoby samotne, emeryci, renciści. Ustawa o pomocy społecznej przewiduje kilkanaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną, jednak wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń znajdują się: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie i ubóstwo, a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną:

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin ogółem	406	399	367
w tym liczba rodzin z dziećmi ogółem	106	112	83
w tym liczba dzieci w tych rodzinach	197	207	111
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	17	28	35

Źródło: dane własne MOPS w Chojnowie

Z analizy danych własnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie wynika, że na przestrzeni trzech ostatnich lat, zmniejszyła się ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w tutejszym Ośrodku. W 2018 roku była to liczba 406 rodzin, natomiast w 2020 roku 367 rodzin. Na wciąż rosnącym poziomie utrzymuje się natomiast liczba rodzin z trudnościami, świadczą o tym dane dotyczące problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego. Destabilizacja i rozpad więzi rodzinnych powoduje, że rodziny nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, wykazują bezradność w sytuacjach trudnych, a w szczególności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Bezradność rodzin może wynikać z kilku powodów:

- bezrobocia obojga lub jednego z rodziców a co za tym idzie, niskich dochodów niepozwalających na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, co pociąga za sobą cały szereg dalszych problemów: poczucia krzywdy, frustracji, apatii, bezradności, a także izolacji społecznej;
- pogorszenia stanu zdrowia, narastającą agresję w życiu rodzinnym i społecznym oraz wzrost zjawisk społecznie niepożądanych;
- uzależnienia jednego lub obojga rodziców, co charakteryzuje się zazwyczaj brakiem konsekwencji, koncentracją na nałogu, nieadekwatną więzią emocjonalną oraz brakiem modelowania właściwych zachowań społecznych, ponadto jest przyczyną występowania w rodzinie kłótni, przemocy;
- nieprawidłowymi wzorcami i relacjami wyniesionymi z domu rodzinnego.

Czynniki te powodują obniżenie zdolności do prawidłowego sprawowania funkcji rodzicielskich.

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie spotykają się z coraz trudniejszymi sytuacjami i zjawiskami występującymi w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Liczba rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo, które potrzebują pomocy w formie wsparcia przez asystenta rodziny zwiększa się. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnowie zatrudnionych jest dwóch asystentów rodziny. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły. Asystent świadczy pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania

asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy zaznaczyć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków i podjętych działaniach, pokazuje, jakie efekty może przynieść ich praca. Tak prowadzi pracę z rodziną, aby osiągnąć zamierzone efekty.

Poważnym problemem społecznym występującym w rodzinach jest również przemoc. W odpowiedzi na zapotrzebowanie i jednocześnie przeciwdziałanie nasilaniu się tego zjawiska w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej swoją działalność prowadzi Zespół Interdyscyplinarny, który podejmuje działania w zakresie przeciwdziałania przemocy. Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, natomiast grupy robocze wdrażają procedury Niebieskie Karty. Rodzinom tym oferowana jest systematyczna pomoc terapeutyczna i wsparcie psychologiczne.

Dane liczbowe z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wskazują, że następuje wzrost rodzin z dziećmi, w których członkowie doświadczają przemocy, co przedstawia poniższa tabela.

Przemoc w rodzinie	Liczba rodzin		
	2018	2019	2020
-procedura NK w rodzinach z dziećmi	12	12	14

Znaczna część rodzin objętych pomocą Ośrodka to rodziny którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora. Pracownicy socjalni, Zespół Interdyscyplinarny, asystenci rodziny na bieżąco kontaktują się z kuratorami zawodowymi i społecznymi w celu udzielenia rodzinom szybkiej i kompleksowej pomocy, co wpływa na zwiększenia bezpieczeństwa członków rodziny oraz wprowadzenie działań naprawczych. W przypadku, gdy dobro małoletniego jest zagrożone dziecko jest chronione przez władze publiczne. Sąd opiekuńczy może wszcząć postępowanie z urzędu w każdym przypadku powzięcia wiadomości o okolicznościach uzasadniających jego ingerencję. Wszczynając i prowadząc postępowanie opiekuńcze, zobowiązany jest kierować się nadrzędną zasadą dobra dziecka.

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu niezwłocznej opieki, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny

albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Gmina Miejska Chojnów współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31.12.2020r 14 dzieci z terenu miasta Chojnowa przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej natomiast w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 30 dzieci pochodzących z Chojnowa.

Zamieszczone poniżej tabele ilustrują liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej
2018	14
2019	11
2020	14

Źródło: opracowanie własne

Rok	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo -wychowawczych
2018	28
2019	28
2020	30

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki, na opiekę i wychowanie dziecka lub na utrzymanie dziecka, w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zauważalny jest coroczny wzrost kosztów wydatkowanych na pokrycie odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej i przewiduje się tendencję wzrostową w tym zakresie

w następnych latach. Wpływ na taki stan ma przedłużający się pobyt dzieci w pieczy i procentowy wzrost odpłatności za poszczególne dziecko oraz coroczny wzrost średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach.

Cel programu

Wsparcie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Rozwój systemu wsparcia rodziny skoncentrowanego na realizacji działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji.

Cele szczegółowe

1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Zadania

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawczego 500+)
2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole
3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
4. Współfinansowanie odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Zakładane rezultaty

1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny.
2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych.
3. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych.

Realizatorzy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie, Przychodnia Rejonowa w Chojnowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chojnowie , Urząd Miejski w Chojnowie, placówki oświatowe

2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny.

Zadania

1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną.
2. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny.
3. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym.

Zakładane rezultaty

1. Wsparcie rodzin z dziećmi w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
2. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny.
3. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby.

Realizatorzy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legnicy, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Przychodnia Rejonowa w Chojnowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chojnowie, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, psycholog, placówki oświatowe.

3. Wsparcie rodzin z dziećmi w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Zadania

1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny.
2. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
3. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, logopeda, prawnik.

Zakładane rezultaty

1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców
2. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży
3. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie funkcjonowania rodziny

Realizatorzy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie, Urząd Miejski w Chojnowie, Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, parafie, placówki oświatowe.

Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu Wspierania Rodziny są rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci i rodziny objęte pomocą wymagają ochrony ich praw i wolności oraz wsparcia dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci z rodzin niezaradnych wychowawczo. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka. Prowadzi do niepowodzeń szkolnych oraz wykluczenia społecznego. Rodzina wypełniając swoją funkcję wychowawczą, wpływa na jakość życia młodego pokolenia, jego prawidłowy rozwój emocjonalny i intelektualny.

Źródła finansowania programu

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonanie założonych celów. Finansowanie Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miejskiej Chojnów, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja

Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 w Gminie Miejskiej Chojnów zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi dokument wyznaczający cele i zadania na okres trzech lat, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów; głównych realizatorów Programu. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie. Zebrane w jego toku dane pozwolą na kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań, ocenę ich skuteczności oraz podjęcie działań korygujących – jeśli zajdzie taka potrzeba. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Program corocznie do 31 marca podlegać będzie ocenie na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych i mierzalnych wskaźników Programu m.in. takich jak.:

- liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej;
- liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny;
- liczba Niebieskich Kart w rodzinach z dziećmi;
- liczba dzieci objętych dożywianiem;
- liczba dzieci, którym udzielono pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne);

- liczba rodzin z dziećmi, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa;
- liczba rodzin z dziećmi, którym zapewniono schronienie w sytuacjach kryzysowych;
- liczba dzieci, które skorzystały z dofinansowanego wypoczynku letniego lub zimowego;
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.